



Theodorus Van der Groe

Noch doet men nieuwen wijn in oude leder zakken; anders zo bersten de lederzakken, en de wijn wordt uitgestort, en de lederzakken verderven. Maar men doet nieuwen wijn in nieuwe lederzakken, en beide samen worden behouden. Matth. 9 vers 17.

Om onze voorgelezen woorden, tekstwoorden, dienende tot een inleiding voor onze voorgenomen verhandeling, uw aandacht een weinig te openen en te verklaren, zo weet, toehoorders, dat het vanouds gebruikelijk was in de Oosterse landen de wijn, die men bij ons in tonnen en vaatwerk giet, om ze te bewaren en van de een naar de andere plaats te vervoeren, te gieten in lederen zakken, die voor dat doeleinde gemaakt waren, met een nauwe hals of opening, van boven op de wijze als bij ons de flessen, omdat zij dus beter op kamelen en andere lastdieren gelegd en vervoerd konden worden. Omdat voornamelijk de nieuwe wijn vol actie en zeer werkzaam is, waren de ouden genoodzaakt daarvoor nieuwe en sterke lederen zakken te gebruiken, die de geweldige kracht en werking van de nieuwe wijn konden tegengaan, en verdragen, terwijl de oude lederen zakken daar niet bekwaam toe waren, maar door de kracht van de werkende wijn noodzakelijk moesten in stukken barsten en zo de wijn uitstorten.

Nu gebeurde het, dat de discipelen van Johannes de Doper, volgens het vorige 14^e vers tot de Zaligmaker kwamen, en hem naar de reden vroegen, waarom zij en de Farizeeën de gewoonte hadden van te vasten, en waarom Zijn discipelen zoiets niet deden. Hiervan openbaart de Heiland hun de ware reden volgens Zijn gewoonte, door middel van parabels of gelijkenissen. Eerst door een gelijkenis van een bruidegom, met zijn bij zich hebbende bruiloftskinderen vers 15; ten tweede, door een andere gelijkenis van het lappen van een oud en versleten kleed, vers 16 en verder hier in onze tekst nog door een derde gelijkenis, genomen van die gewoonte, van de nieuwe wijn in nieuwe lederen zakken te doen, als wij gezien hebben. De Heiland wist waar het Johannes' discipelen scheelde, hoe zij nog helemaal aan het oude wettische verkleefd waren en daarbij leefden als al de Joden. Maar Zijn oogmerk was, Zijn discipelen daarvan of te trekken en hen te vernieuwen tot de genade van Zijn Evangelie. En deze grote verborgenheid wil hij nu in onze tekstwoorden door deze aardige gelijkenis aan de discipelen van Johannes afbeelden. Hij wil tot hen zeggen, dat het niet nodig of dienstig was, dat Zijn discipelen volgens de wet met de Joden zouden vasten; dat Hij al heel wat anders met hen voor had. Dat Hij hen van dat oude wettische geheel wilde losmaken, hen van de oude zuurdesem, die zo schadelijk en verderfelijk was, ten enenmaal zuiveren, en dat hij hen geheel wilde vernieuwen en vatbaar maken voor de nieuwe wijn en most van Zijn Evangelische genade en Geest, om die in hen te leggen, op te sluiten, te bewaren en door hem aan anderen mee te delen. Hetgeen niet geschieden kon, als dat oude wettische in hen de overhand had en hield. Nee, Zijn genade was

te krachtig, te werkzaam en te vol Geest en leven, dan dat zij in zulke oude wettische ledere zakken zou kunnen duren, zonder dezelve te doen barsten, en geheel vaneen te scheuren. Die het verstaan kan, toehoorders! die vatte het.

De gelijkenis past niet alleen op de discipelen van de Heere Jezus, die in die tijd leefden. Maar zij heeft haar kracht en waarheid op allen, die discipelen van Hem zijn of worden, voor en na. Evenals het nog tegenwoordig een waarheid in het natuurlijke is, dat nieuwe wijn in geen oude. Maar in nieuwe ledere zakken of vaatwerk moet gedaan en bewaard worden, zo waar is de zaak tegenwoordig ook nog in het geestelijke. De zielszaligende genade, Geest en leven van de Heere Jezus, is een nieuwe wijn of most, die het hart wonderlijk versterkt, verheugd, en jongelingen en meisjes sprekende maakt. Maar zij kan ook onmogelijk anders dan in nieuwe zakken of vaten gelegd worden. Wij zijn geenszins vatbaar, geliefden! voor deze nieuwe wijn, om die in onze zielen te ontvangen en te behouden, zolang wij nog oude wettische mensen zijn, die nog bij de wet leven; want het minste dropje van Jezus genade zou onze oude zak door de kracht en Geest ervan doen barsten, en ons aan de wet doen sterven. Hierom, zullen wij waarlijk vatbaar en bekwaam voor de nieuwe wijn van de genade van het Evangelie zijn, zal die genade in onze zielen kunnen gelegd worden en bewaard, en zelfs tot anderen door ons overgebracht en vervoerd worden. Wij moeten in onze aard, gesteldheid en natuur geheel omgekeerd, veranderd en vernieuwd worden. Wij moeten onze oude wettische zondemens ten enenmaal afleggen, en wij moeten een geheel nieuwe mens, vatbaar en bekwaam voor licht, geest, leven en genade aandoen, zodat de nieuwe wijn zo gedaan wordt in nieuwe ledere zakken.

De waarheid hiervan wordt ons nader en klaarder verbeeld en opengelegd in de stof, welker verhandeling wij hebben voorgenomen, te weten, de genadige bekering van de zondaar, die volgens de leer en het onderwijs van Gods woord, en van onze Heidelbergse Catechismus, *bestaat in deze twee stukken, in een afsterving van de oude, en een opstanding van de nieuwe mens.*

Het eerste stuk hebben wij op verleden dag van de Heere in het namiddaguur uw aandacht verklaard en opgelegd, u verzonende wat onze oude mens is, en hoe die in de bekering, als wij waarlijk bekeerd worden, in ons moet afsterven en van ons moet worden afgelegd, zodat hij nooit in al eeuwigheid in ons als tevoren meer kan leven, of over onze zielen heerschappij voeren. Maar gelijk wij toen zeiden en nu wat nader zouden aantonen, deze afsterving van de oude mens kan niet anders als gepaard gaan met het opstaan en aandoen van een nieuwe mens, hetwelk het andere stuk of tweede deel van de ware bekering van de mens uitmaakt, en de stof is, die wij tegenwoordig *wat reader zouden overwegen.*

De Heere geve ons daartoe al nodige genade! Amen.

Wij vatten het stuk dan nu weer op, daar wij het de vorige reis bij hebben laten rusten. Toen zagen wij hoe in de ware bekering de oude mens der zonde komt af te sterven aanvankelijk, en zo in de beginselen ten ondergebracht en verbroken wordt, nu zouden wij onder des Heeren zegen, beschouwen, hoe in de bekering, in de plaats van die afgestorven oude mens, een geheel nieuwe mens komt op te staan, die vernieuwd wordt tot kennis naar het evenbeeld van Degene, Die hem heeft geschapen.

Twee dingen komen ons hier dan ter nadere verhandeling voor.

1. Zullen wij moeten openleggen wat eigenlijk de nieuwe mens is, en dan
2. Hoe hij in de bekering in Gods kinderen komt op te staan.

1. Het eerste belangende, de Onderwijzer sprekende op het voorbeeld van de Heilige Schrift van de nieuwe mens, verstaat er niet anders door, dan die zalige en heerlijke staat van genade waartoe de uitverkorenen in de bekering vernieuwd worden. Dat nieuwe geestelijke leven, dat hun door de bekering en wedergeboorte in de ziel wordt ingestort, waardoor zij aanvankelijk van gesteldheid geheel veranderd, en in hun gemoed vernieuwd worden, ontvangende het beginsel van het heerlijke beeld Gods in hun harten, waardoor zij God leren kennen, met Hem verenigd, en de Goddelijke natuur deelachtig worden.

Dit nieuwe geestelijke leven, deze vernieuwde en bekeerde gesteldheid van hun gemoed, wordt ons in de Heilige Schrift onder verscheiden benamingen voorgesteld, gelijk als *een nieuw hart*, en *een nieuwe Geest in het binnenste*, Ezech. 36: 26; *een nieuw schepsel*, 2 Kor. 5: 17; *de inwendige mens*, Rom. 7: 22; *de verborgen mens des harten*, 1 Petr. 3:4; *de nieuwigheid des Geestes*, Rom. 7: 6; *de geestelijke mens*, 1 Kor.2: 15. Maar onder andere draagt deze heerlijke staat van genade, in de bekeerde en gelovige, ook de naam van een nieuwe mens, gelijk als in Ef. 4: 24, daar Paulus de gelovigen vermaant, *dat zij zouden aandoen de nieuwe mens, die naar God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid*. Naar de reden waarvan benaming van nieuwe mens wij nu wat nader onderzoek moeten doen.

De heerlijke staat der genade en des lichts, daar de uitverkorenen in en door de bekering ingesteld worden, die vernieuwde gestalte of geestelijke hoedanigheid, die zij dan ontvangen, wordt dan voorgesteld als:

- I. Ten eerste, een *mens*, en dan
- II. ten tweede, als een *nieuw mens*.

I. Zij wordt een *mens* genoemd, om dezelfde redenen, als de staat der zonde en verdorvenheid vóór de bekering die naam draagt.

1. Om de nauwe vereniging ervan met de mens. Want niemand moet deze vernieuwde gestalte van de bekeerden begrijpen, als iets bijzonders van hun personen, aard of natuur; als iets dat buiten hun zijn bestaan heeft op zichzelf. Nee, deze vernieuwde gesteldheid van het gemoed, die de ware bekering aanbrengt, is in de bekeerde zelf, en woont gestaltelijk in hem. Het wordt zijn eigen aard en natuur, zodat hij niet anders kan, als zo vernieuwd en geestelijk zijn. Het is de mens zelf, die zo in de bekering veranderd en vernieuwd wordt, en die vernieuwde gesteldheid ontvangt, als een wezenlijke hoedanigheid van zijn natuur. En daarom terecht wordt die vernieuwing met de naam van mens genoemd, omdat zij een hoedanigheid en eigenschap van de mens zelf geworden is. Ja met vol recht wordt zij een mens genoemd, omdat zij het is, die de mens eerst recht tot een mens maakt. Want voor de bekering mag de mens eer een beest als een mens genoemd worden, omdat hij dan wegens zijn zondige verdorvenheid ten enenmaal gelijk is aan het redeloze vee, ja erger en onvernuftiger dan dat. *Want een os kent zijn bezitter en een ezel de kribbe zijns heren: maar Israël heeft geen kennis; Mijn volk verstaat niet*, Jes. 1: 3. Maar dit geestelijk leven en die vernieuwing van het gemoed, die door de bekering wordt aangebracht, maakt de bekeerde eerst recht tot een mens en redelijk schepsel, en daarom draagt dezelve dan nu ook met volle nadruk de naam van een mens.
2. Deze staat, genade en vernieuwing van het gemoed, wordt een mens genoemd, omdat zij gaat over de gehele mens, over al zijn delen, krachten en eigenschappen, zowel van de ziel

als van het lichaam, op dezelfde wijze, als wij tevoren van de oude mens gezien hebben, en in het vervolg van de nieuwe mens nader zullen aantonen.

3. Eindelijk, deze staat van genade wordt ook een mens genoemd, omdat zij al de delen en eigenschappen van een mens heeft.
 - a. Een mens heeft zijn oorsprong en geboorte. Maar zo heeft deze vernieuwde staat der bekering ook haar oorsprong uit God en van Zijn Heilige Geest, uit Wiens kracht en werkzame invloed zij voortkomt, waarom zij *Gods maaksel* genoemd wordt, Ef. 2:10; *een nieuw schepsel*, 1 Kor.5: 17; *een nieuwe mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld van Degene, Die hem geschapen heeft*, Kol. 3: 10; *zij wordt gezegd uit God geboren te zijn*, 1 Joh. 3: 9.
 - b. Een mens heeft zijn wezen en gelaat, waaraan hij voor anderen kenbaar is. Maar deze nieuwe mens heeft ook een kennelijk gelaat, en vertoont zijn eigenschappen, waardoor hij gemakkelijk te onderkennen is, want zo leert ons het woord van Gods volk, de gelovigen, die deze nieuwe mens in zich hebben, Jes. 6: 9; *dat al die hen zien zullen, hen kennen zullen, als een zaad, dat de Heere gezegend heeft*.
 - c. Een mens leeft en is werkzaam. Maar evenzo is het ook met deze nieuwe mens, die leeft in Gods kinderen en maakt en houdt hen gedurig werkzaam, zodat zij uit dat inwendig vernieuwde grondbeginsel van de Heilige Geestes, nu alles komen te verrichten en zij door hetzelfde leven en wandelen, Gal. 5: 25.
 - d. Eindelijk een mens heeft zijn groei en wasdom, evenzo is het ook met deze nieuwe geestelijken mens. In de bekering ontvangt hij zijn oorsprong en geboorte. Maar dan is hij in het begin zeer zwak en teer. Maar hij groeit dan dagelijks in Gods kinderen op en neemt in kracht en sterkte toe, gelijk wij zo in de Heilige Schrift overal lezen van de geestelijke wasdom van Gods volk in de genade. Hiertoe strekt het woord van de Heere voor die nieuwe mens tot een bekwaam voedsel, tot een redelijke onvervalste melk, waardoor hij opwast, 1 Petrus 2: 2. Uit allen deze blijkt dan nu, dat die heerlijke staat van genade, die vernieuwde gesteldheid van het gemoed, die Gods kinderen door de bekering in zich ontvangen, terecht een mens genoemd wordt.

II. Doch niet alleen wordt het zo in het algemeen een mens genoemd. Maar zij draagt in het bijzonder de naam van een *nieuw* mens, waarvan wij de reden nu ook weer wat nader moeten voorstellen.

De staat van de genade, daar al Gods kinderen door wedergeboorte en bekering ingesteld worden, draagt niet slechts de naam van een mens. Maar bijzonder van een *nieuw* mens, om deze volgende redenen.

1. Om ze te onderscheiden van de vorige oude mens der zonde, die in de bekering wordt uitgedaan en afgelegd, en in de plaats waarvan deze vernieuwde geestelijke mens wordt aangedaan en opgericht, want het oude komt hier voorbij te gaan en alles wordt hier nieuw. 2 Kor.5: 17.
2. Een nieuwe mens, nog eens, wordt deze staat der genade en der zaligheid genoemd, omdat zij waarlijk geheel nieuw in de bekeerde is. Want tevoren was er niets van deze geestelijke gesteldheid en hoedanigheid in hem; daar werd anders niet als vlees en bloed aan hem gevonden. Maar nu ontvangt zij door de bekering het grondbeginsel van een geheel nieuw leven, en wordt in een nieuwe staat, die uitnemend, zalig en heerlijk is, overgebracht.

3. Een nieuwe mens, nog eens, om zijn schoonheid, beminnelijkheid en heerlijkheid uit te drukken; nieuwe dingen weten wij zijn gewoonlijk het schoonste, kostelijkste en waardigste, oude dingen daarentegen het lelijkste en onwaardigste. Maar zo is deze staat van genade, die in de bekering zijn oorsprong heeft, ook een onbeschrijfelijke, dierbare, heerlijke en gelukzalige staat. O! zijn kostelijkheid, schoonheid en heerlijkheid kan niet naar waarde uitgedrukt worden; al wat eraan is, is ten hoogste beminnelijk en begeerlijk. De apostel Petrus tekent ons deze nieuwe en verborgen mens van het hart *als een onverderfelijk versiersel van een zachtmoedige en stille geest, die kostelijk is voor God*, 1 Petr. 3: 4; en de bekeerde gelovigen, in welke deze nieuwe geestelijke mens is, worden ons daarom voorgesteld als *de heiligen, die op der aarde zijn, en de heerlijken, in welke al mijn lust is*, Psalm 16: 3.
4. Nog al meer, deze zalige staat van heerlijkheid wordt ook een nieuwe mens genoemd, om uit te drukken de duurzaamheid en bestendigheid ervan. Nieuwe dingen zijn vast, hecht en sterk, en kunnen lang tijd duren, in tegenstelling van iets, dat oud is, dat zich haast naar zijn verderf en ondergang. Maar zo is het ook met deze vernieuwde staat van zaligheid en heerlijkheid, daar Gods kinderen door bekering in overgaan, dezelve is ten hoogste vast, duurzaam en bestendig; zij neemt hoe langer hoe meer toe, zonder ooit in het minste te verwelken of te verouderen; daar zij eens in iemand begonnen heeft, daar is en blijft zij tot in al eeuwigheid. *Want Gods zaad, daar deze nieuwe mens uit geboren is, blijft in dezelve*, 1 Joh. 3: 9; *en ofschoon de uitwendige mens verdorven wordt, zo wordt deze inwendige nochtans vernieuwd van dag tot dag*, 2 Kor.4: 16. En in de uur des doods, als al tijdelijke dingen ophouden en vergaan, dan wordt deze nieuwe mens eerst recht volmaakt en tot zijn volkomenheid gebracht, en blijft dan voor eeuwig nieuw, zonder te verzwakken of te verouderen.
5. Eindelijk, deze vernieuwde hoedanigheid en heerlijke staat van genade, wordt daarom ook wel voornamelijk een nieuwe mens genoemd, omdat de mens door dezelve in de bekering geheel vernieuwd en veranderd wordt, zodat hij geenszins blijft, hetgeen hij tevoren was. *Maar een nieuw schepsel wordt in Christus Jezus*, 2 Kor.5: 17. Gods kinderen ontvangen hier, gelijk als een nieuw lichaam en ziel, en worden dus opnieuw geschapen en geboren.

Wat de ziel betreft, die wordt hier in al haar krachten en eigenschappen veranderd en vernieuwd, volgens de belofte van de Heere aan Zijn bondgenoten, Ezech. 36: 26. *En ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe Geest geven in het binnenste van u*. Want om deze waarheid maar met weinige woorden voor te stellen, deze zalige en heerlijke vernieuwing gaat:

- a. Over het verstand van de ziel, dat tevoren geheel en al verduisterd wordt, lerende God kennen en de verborgenheden van zijn koninkrijks, gelijk ons dat zeer overvloedig in de Heilige Schrift geleerd wordt. Leest maar voor allen die een plaats, 2 Kor.4: 6, daar Paulus ons deze vernieuwing en verlichting van het verstand van de gelovigen aldus voor ogen stelt. *Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods, in het aangezicht van Jezus Christus*.
- b. Deze vernieuwing gaat ook over het oordeel en zuivert het van zijn verkeerdheid, zodat het nu van geestelijke zaken recht begint te oordelen, goed en kwaad, waarheid en leugen, Geest en vlees van elkaar te onderscheiden, en op God en hetgeen Godes is, dat tevoren zo gering was, nu recht prijs komt te stellen. Want in de bekering komt hetzelfde gevoel in Gods kinderen, hetgeen in Christus Jezus is, Fil. 2: 5.

- c. Niet minder gaat deze inwendige en geestelijke vernieuwing ook over des mensen wil. Want die wil, die tevoren heel boos, onheilig en afkerig van God was, en van al wat Godes was, ontvangt hier nu een nieuwe gesteldheid en hoedanigheid. Zij wordt of getrokken van de zonde, van de wereld en van zichzelf, en wordt overgebogen tot God en Zijn Heilige dienst, zodat de mens na zijn bekering, - o, grote zaligheid! - nu een vermaak heeft in de wet Gods naar de inwendige mens, Rom. 7: 22. Het is nu met Paulus: *Heere wat wilt Gij dat ik doen zal?* Hand. 9: 6.
- d. Deze zalige vernieuwing gaat ook over des mensen geweten. Dat geweten wordt hier in de bekering aanvankelijk geheel veranderd en vernieuwd, het wordt gereinigd van al die dode werken, daar het tevoren mee bevlekt was, Hebr. 9: 14. Tevoren was het slapende, verstokt, toegeschroeid, of vervuld met schrik en vrees, wegens de zonde, nu wordt het teer en werkzaam gemaakt, om de mens van Godswege aan te zetten en te vermanen tot zijn plicht; het berispt de mens over de minste afwijking en overtreding, en doet hem die met droefheid en leedwezen zien. Ja, wordt nu dat geweten op een liefelijke wijze in de Heere bevredigd en verheugd. De vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, komt nu in dat geweten heersen en bewaart de harten en de zinnen van Gods kinderen in Christus Jezus, Fil. 4: 7.
- e. Deze vernieuwing gaat ook over al de hartstochten, zodat waar die tevoren heel ongeregeld waren, en als tomeloze paarden in de zonden renden, daar worden al die hartstochten nu wonderlijk beteugeld en aan God en zijn heilige wet onderworpen gemaakt. Liefde, haat, blijdschap en droefheid, alles wordt nu vergeestelijkt en vernieuwd en gaat tot God en zijn dienst, daar zij tevoren geheel van afgekeerd en tegen gekant waren.
- f. Eindelijk deze zalige bekering en vernieuwing gaat ook over de memorie of het geheugen van de mens, waar tevoren niet anders dan gedachten der ijdelheid in het binnenste pleegden te vernachten; waar al de denkbeelden geheel aards, vleselijk en zondig waren, daar komt en woont God nu vooral in de zin van de gedachten, daar roept de bekeerde en vernieuwde mens nu uit, mijn overdenking van hem zal zoet zijn, ik zal mij in de Heere verblijden, Psalm 104: 34.

Ziet mijn toehoorders, zo wordt de ziel van de mens dan nu in en door de bekering geheel veranderd en vernieuwd, en ontvangt over al haar eigenschappen en vermogens nieuwe gestalten en hoedanigheden. Waar nu het hart of het gemoed zo geheel vernieuwd en veranderd wordt, daar kan het niet anders zijn, of het lichaam, dat van die vernieuwde ziel bestuurd en geregeerd wordt, moet ook noodzakelijk mede een wezenlijke vernieuwing en verandering in haar gehele gesteldheid, aard en natuur ondervinden. Waar het tevoren aan de zonde en de verdorvenheid dienstbaar was en aan de onreinheid van het vlees onderworpen, daar wordt dat lichaam nu aanvankelijk geheel gereinigd en vernieuwd, tot een tempel van de Heilige Geest; het wordt nu voor de Heere afgezonderd, tot zijn dienst overgegeven en gesteld tot een levenden heilige offerande, Rom. 12: 1. Al zijn leden verkrijgen nu nieuwe hoedanigheden, en, waar zij van tevoren wapenen van ongerechtigheid waren, daar worden zij nu gesteld tot wapenen der gerechtigheid, Rom. 6: 13. En zo zien wij dan nu, hoe die inwendige vernieuwing en zalige staat van heerlijkheid en genade, die in de bekering zijn aanvang neemt, gaat over de gehele mens, beide over ziel en lichaam en die beiden ten enenmaal omkeert, verandert en vernieuwt, bijgevolg dat die staat van genade dan nu ook terecht een nieuwe mens genoemd wordt.

Tot dusver beschouwd hebbende, wat er eigenlijk is van de nieuwe mens, moeten wij nu nog kort overwegen, wat er is van zijn oprichting en opstanding, die volgens de onderwijzer geschiedt in de bekering, en het tweede deel van die bekering uitmaakt. Door deze *opstanding* van de nieuwe mens wordt anders niet verstaan als de dadelijke oprichting van deze heerlijke staat van genade en vernieuwing van de Geest in Gods uitverkorenen, door de bekering, hetgeen anders genoemd wordt, een aandoen van de nieuwe mens. Maar hier komt het voor als een opstanding, omdat deze vernieuwde gesteldheid van de mens in de bekering eveneens voor de dag komt, als een leven uit de doden. Want voor de bekering is de mens geheel dood in de zonde en in de misdaden, gelijk ons Gods woord overal leert. Maar in de bekering komt God hem door Zijn hemels licht opwekken en levend maken, zodat de mens bij dat licht evenals uit de doden opstaat en in een nieuw leven wordt gesteld, dat uit Christus door de Heilige Geest zijn oorsprong en beginsel heeft. Hier scheiden de vorige oude mens der zonde, en de nieuwe mens der genade nu van elkaar. Want met het sterven van de een staat aanstonds de andere op, en dat wel in een zo nauwe betrekking tot en op elkaar, dat naar die mate de oude mens afsterft, de nieuwe opstaat. Hij die tevoren geheel en al dood was door de zonde, wordt in en door de bekering op een krachtdadige wijze door Gods woord en Geest levendig gemaakt, en gaat dus in een nieuw leven over daar hij tevoren niets met allen van kende of kon kennen, omdat hij geheel geestelijk dood was. O zalige verandering! Gelukkig volk, aan wie het gebeuren mag de dood met het leven te verwisselen!

Zo zien wij dan nu wat eigenlijk de opstanding van de nieuwe mens is. De verlopen tijd belet ons er meer en verder van te spreken. Deze opstanding nu van de nieuwe mens, is het andere deel van de ware bekering van een zondaars. Daar sterft een oude mens af, daar staat een nieuwe mens op, en zo blijkt dan, wat een groot, krachtig en Goddelijk werk de bekering is! en wat een wezenlijke verandering zij in de mens veroorzaakt. Want een mens wordt er geheel door omgekeerd, vernieuwd, wedergeboren, en uit de doden levend gemaakt, zodat hij nu een heel ander mens is, dan hij was van tevoren. Hij leeft nu als een nieuw schepsel in Christus Jezus. Hij is nu geestelijk, daar hij hiervoor geheel vleeselijk was, kortom behoorders; de mens zo bekeerd zijnde is nu helemaal het tegengestelde van wat hij hiervoor was. Toen was hij in de duisternis, nu is hij licht in de Heere, toen was hij dood, nu is hij levend. Toen leefde de Satan door zijn beeld in hem, nu heeft Christus met zijn beeld een gestalte in hem gekregen. Is het dan nu wel te verwonderen, dat de bekering ook naar buiten zulk een grote en krachtige verandering in iemands gedrag en wandel veroorzaakt, gelijk men ziet in allen degenen, die de Heere gelieft te bekeren?

Gewis mijn behoorders! Zo moeten wij allen te samen, hoofd voor hoofd, bekeerd worden, of wij moeten voor eeuwig verloren gaan. Wat ook de duivel door zijn aanhang hiertegen mag inbrengen. God geve, naar zijn eeuwig voornemen van genade, zich veel doorslaande blijken van zodanige wonderbare en krachtdadige bekeringsen onder ons mogen openbaren. Nu zullen wij, als het de Heere behaagt, in het vervolg wat nader gaan beschouwen met de onderwijzer, op welke wijze het afsterven van de oude, en het opstaan van de nieuwe mens, in de bekering eigenlijk toegaat en waarin zulks bestaat. De Heere geve dat het mag strekken tot Zijn eer en tot onze zaligheid, door Jezus Christus Zijn Zoon. Amen!